

ENI CBC Karelia – Karjalan raja-alueohjelma Suomen ja Venäjän välillä

Metsäsektorin pk-yrittäjyyden edistäminen Suomessa ja Venäjällä

WP1 Metsäsektorin liiketoimintapotentiaalikyselyn tulokset

Tiina Laine & Pasi Poikonen
Luonnonvarakeskus

Elokuu 2019

KARELIA

CBC // Enemmän yhteistyöllä

1. Hankkeen kokonaiskuva

1. Hankesuunnitelma 19.9.2018 kuvaa hankkeen raamit (650 000 €/3 vuotta);
2. Hankkeessa on kolme osiota eli työpakettia (WP):
 1. Rajanylittävä liiketoiminta (kesto: I vuosi)
 2. Petroskoin koulutuskeskus (kesto: I, II ja III vuosi)
 3. Korjuuolosuhdetietojen tuottaminen lennokeilla (kesto: I, II ja III vuosi)
3. Tuotokset työpaketeittain:
 1. Liiketoimintapotentialianalyysi; mallit, mahdollisuudet, hehtaarit ja eurot suomalaisille ja venäläisille metsäpalveluille;
 2. Liiketoimintaa tukeva koulutuskeskus Petroskoissa; tarveanalyysi (WP1), kontaktipiste työvoimalle, teoria Venäjällä, käytäntö Suomessa, lisenssit (laatusertifikaatit);
 3. Metsätalouden teemakartat toimijoiden tietotarpeiden mukaisesti: puustovauriot luonnontuhoista ja korjuusta, puustovarantojen nykytila ja muutokset sekä kulkukelpoisuustiedot

2. Ensimmäisen hankeosion (WP1) yleiskuva

(WP1) Rajanylittävä liiketoiminta:

1. Selvittää, mitä suomalaisia metsäpalveluita voidaan viedä Venäjälle;
2. Selvittää, mitä liiketoimintaympäristön mahdollisuuksia ja rajoituksia on suomalaisille yrittäjille;
3. Arvioida, mikä on realistinen metsäpalveluvienti Suomesta Karjalaan;
4. Suomalaisten metsänhoitomenetelmien ja –palveluiden sovellettavuus venäläiseen liiketoimintaympäristöön erityispiirteineen ja riskeineen;
5. Suomalaisten halukkaiden toimijoiden kartoitus ja venäläisten yritysten tarpeet kartoitetaan;
6. Liiketoimintamallin kehittäminen perustuen testaukseen käytännön yritystasolla;
7. Intensiivisen metsätalouden hyödyt ja vaikutukset analysoidaan perustuen hankkeen mallikohteisiin, olemassa olevaan ja uuteen tutkimustietoon;
8. Suomalaisten metsäalan pk-yritysten tarvekartoitukset venäläisen työvoiman hyödyntämisessä ja kouluttamiseksi Petroskoin koulutuskeskuksessa sekä toimintamallin kehittämiseksi.

Yrittäjäkyselyn tulokset Suomesta

WP1 Metsäsektorin liiketoimintapotentiaalikysely Ensimmäinen haastattelukierros Vastaajia yhteensä 59 kpl

Tiina Laine & Pasi Poikonen, Luonnonvarakeskus

Leila Laukkanen, Suomen metsäkeskus

Elokuu 2019

Miksi kysely tehtiin eli mikä on ongelma?

1. Haastatellaan toimijoita rajan molemmin puolin, jotta saadaan selville kummalla puolella rajaa metsätalouteen liittyvällä liiketoiminnalla on enemmän kysyntää ja voidaanko sitä ratkaista ulkomaalaisella työvoimalla?
2. Onko tarvetta luoda täydentävää ammatillista koulutusta tukemaan työvoiman liikkuvuutta rajan yli?
3. Mitkä ovat metsätalouden työlajit, joissa lisätyövoiman tarve on suurin?
4. Mitä liiketoimintaa estäviä tekijöitä (riskejä) on tunnistettavissa annetuista vastauksista?

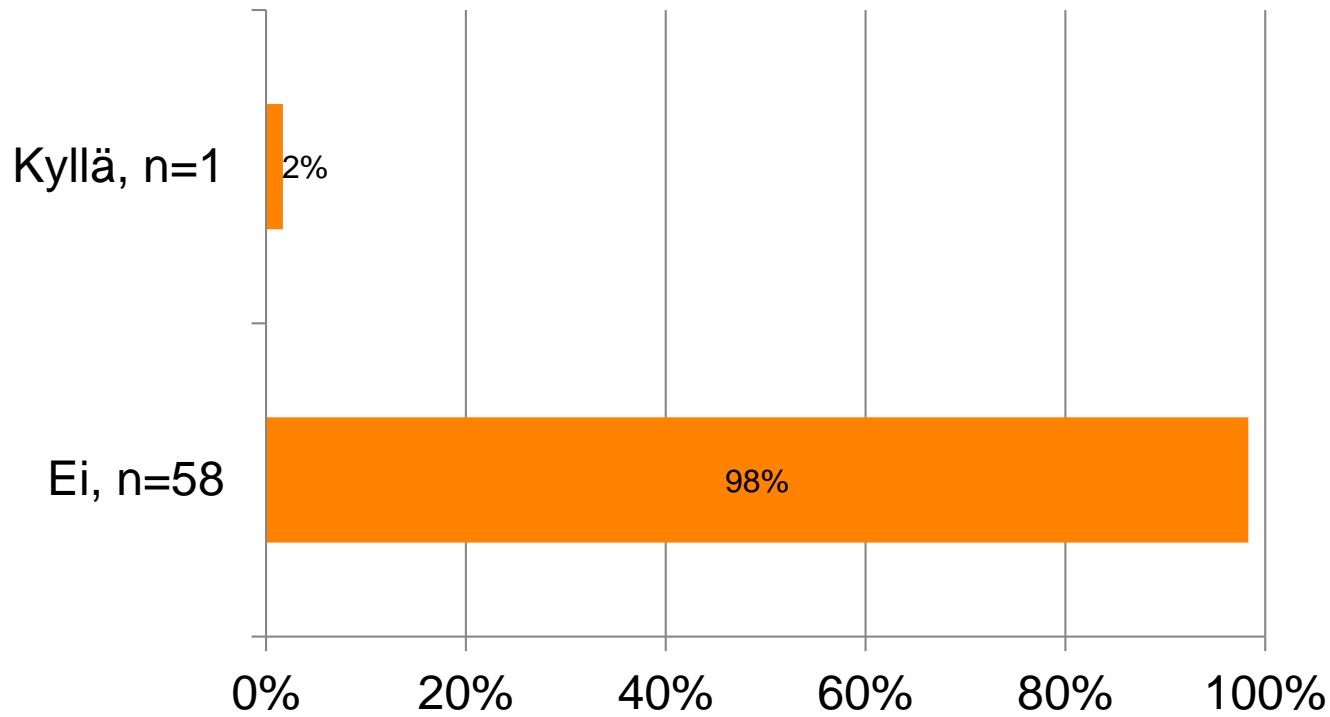
Aineisto ja menetelmät

1. Aineiston keruusta vastasi pääosin Suomen Metsäkeskus;
2. Sähköinen webropol kysely lähetettiin 275 vastaajalle avoimen ja henkilökohtaisen linkin kautta; sähköinen vastauslomake oli avoinna 26.2.-19.3.2019;
3. Toinen haastattelukierros tehtiin 1.4.2019-18.6.2019 välisenä aikana pääasiallisesti puhelinhaastatteluin;
4. Ensimmäiseltä kierrokselta saatiin 59 yrittäjävastausta ja toisella kierroksella heistä haastateltiin syvemmin 22 toimijaa;
5. Ensimmäisellä kierroksella henkilökohtaiseen linkkiin saatiin 27 vastausta, joista vastaaja jäljitettävissä ja julkiseen linkkiin 17 vastausta, joista vastaajaa ei voida jälkikäteen jäljittää;
6. Vastauksia lisättiin Fobia-hankkeen kannasta 11 kpl ja haastattelijan oman kontaktiverkon kautta 5 kpl;
7. Toiselle haastattelukierrokselle valittiin Fobia-hankkeen kysymysten perusteella 11 kpl, Boforin I kierrokselta 8 kpl (henkilökohtainen linkki) ja 2 kpl (julkinen linkki); lisäksi 1 kpl haastateltiin ulkopuolisen suosittelijan yhteydenoton perusteella;
8. Ensimmäisellä kierroksella oli 18 kysymystä ja toisella kierroksella 11 kysymystä.

I kierros – 1. kysymys

1. Tarjoaako yrityksenne jo tällä hetkellä metsäpalveluja Venäjällä (esim. puunkorjuu tai kuljetuspalvelut)?

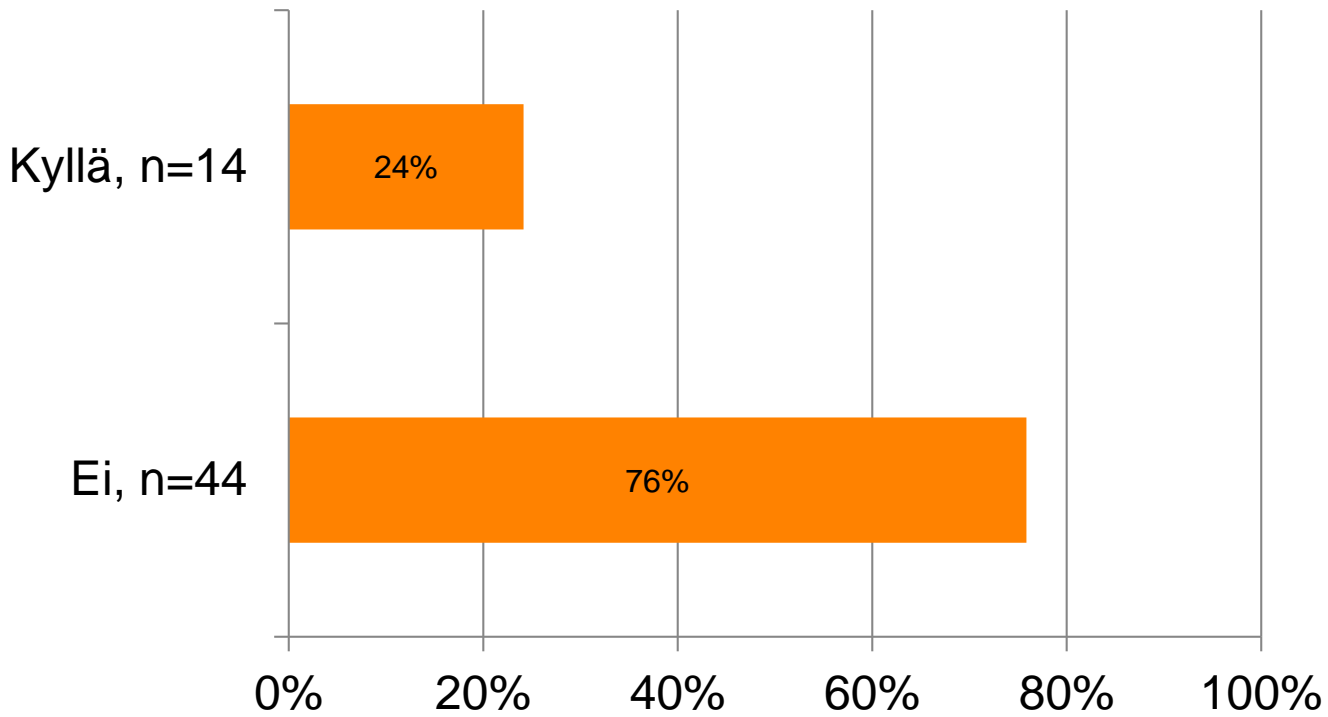
Vastaajien määrä: 59

I kierros – 2. kysymys

2. Oletteko kiinnostunut tarjoamaan metsäpalveluja Venäjälle?

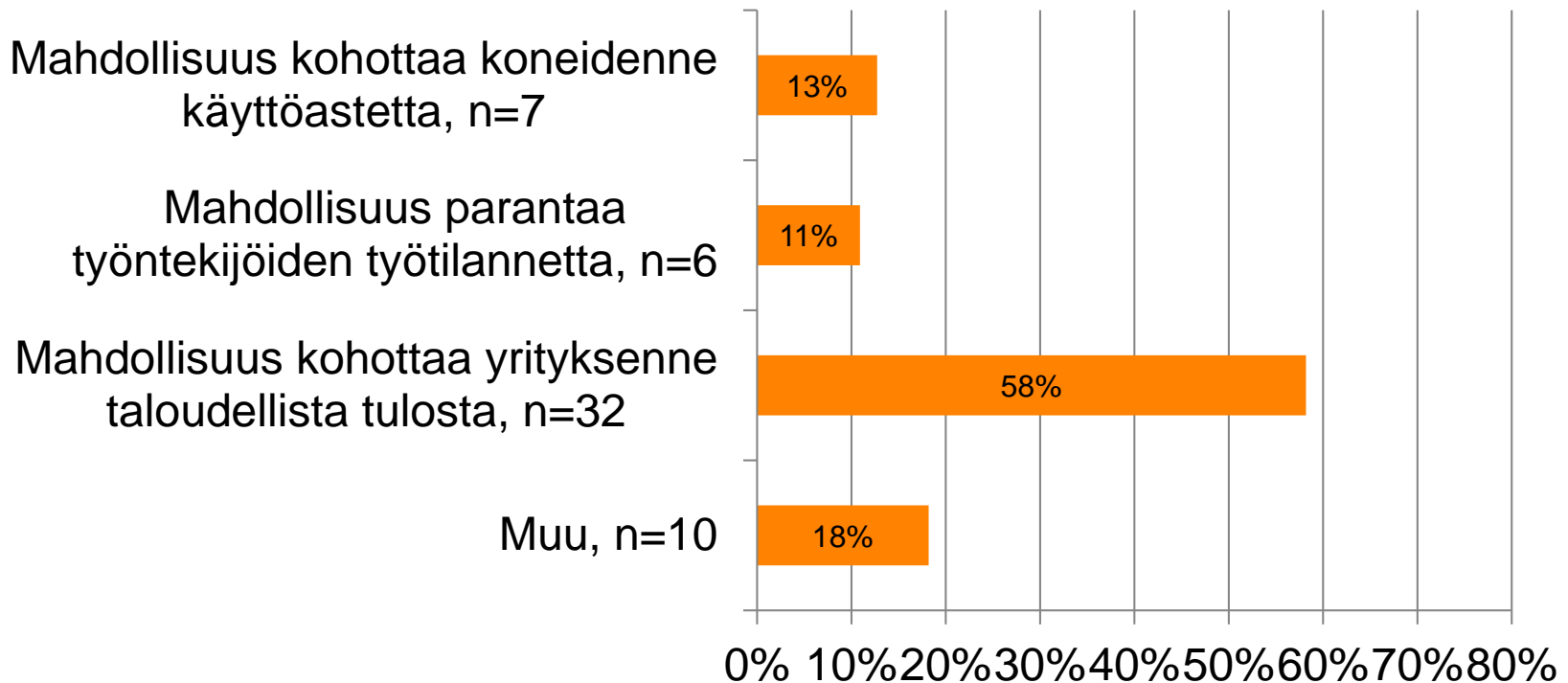
Vastaajien määrä: 58

I kierros – 3. kysymys

3. Mitkä seuraavista voisivat olla motivoivia tekijöitä metsäpalveluliiketoimintaan Venäjällä?

Vastaajien määrä: 45, valittujen vastausten lukumäärä: 55

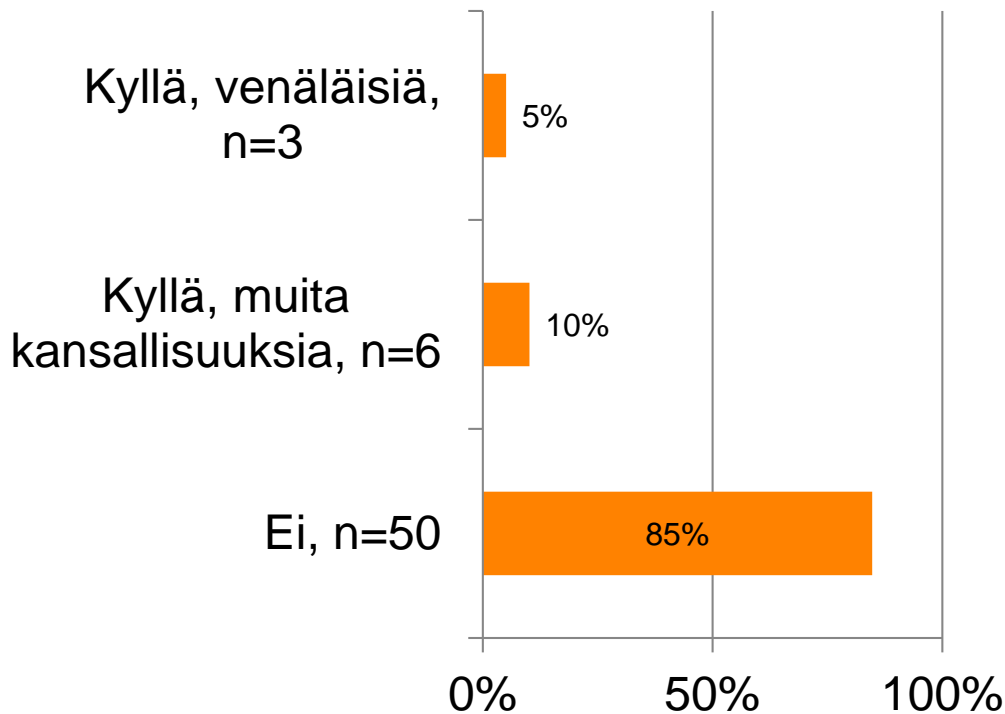

Vastausvaihtoehto "Muu" vastauksista 80% oli "ei mikään". Muita motivoivia tekijöitä: Raaka-ainehankinta ja mahdollisuus tehdä järkevämmällä tavalla tulosta.

I kierros – 4. kysymys

4. Työllistääkö yrityksenne tällä hetkellä muiden maiden kansalaisia, esim. metsureita tai koneenkuljettajia?

Vastaajien määrä: 59

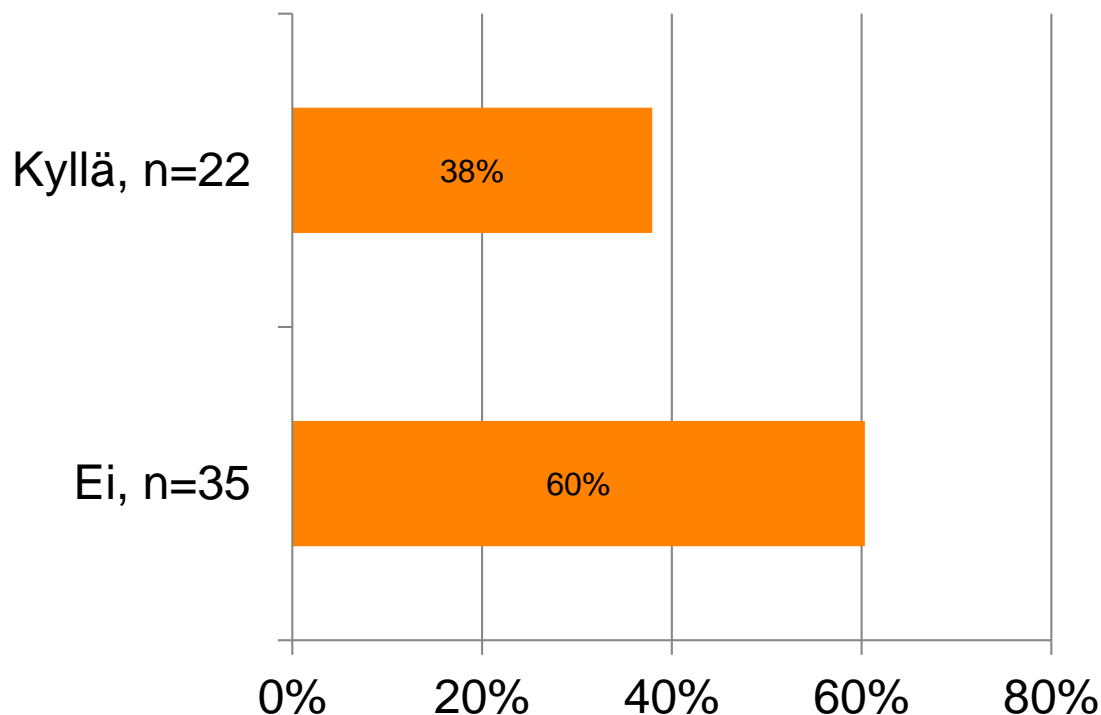

Venäläisiä	Muita kansallisuuksia
Taimikon perkaus	Autokuskina, Hakkurikuskina
Eri tehtävissä	Marjanpoimijia Ukrainasta
Metsäkoneenkuljettaja	Metsänhoito, sähkölinjan raivaus
	Koneenkuljettajia
	Eestiläisiä projektiluontoisissa mittatehtävissä
	Viherrakennus, kivenasennus, maanrakennus, metsänistutus, metsänhoito

I kierros – 5. kysymys

5. Olisitteko kiinnostunut tutustumaan mahdollisuuksiin rekrytoida Venäjältä tulevaa työvoimaa (esim. metsuritöihin)?

Vastaajien määrä 58

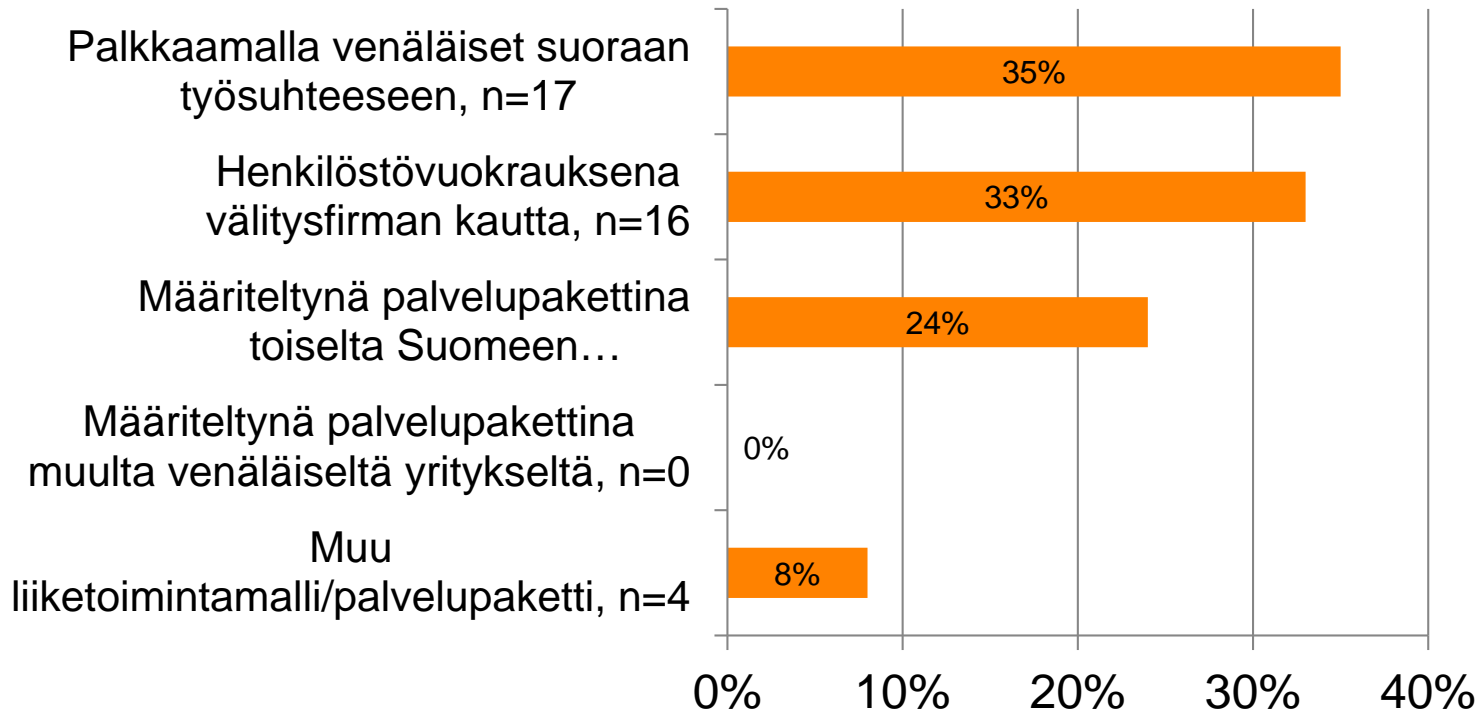

Kyllä, millaisia töitä? n=19	%
Koneen kuljettaja, n=13	68
Metsuritöitä, n=6	32

I kierros – 6. kysymys

6. Miten haluaisitte ostaa venäläisiä työsuoritteita tai palveluja?

Vastaajien määrä: 39, valittujen vastausten lukumäärä: 44

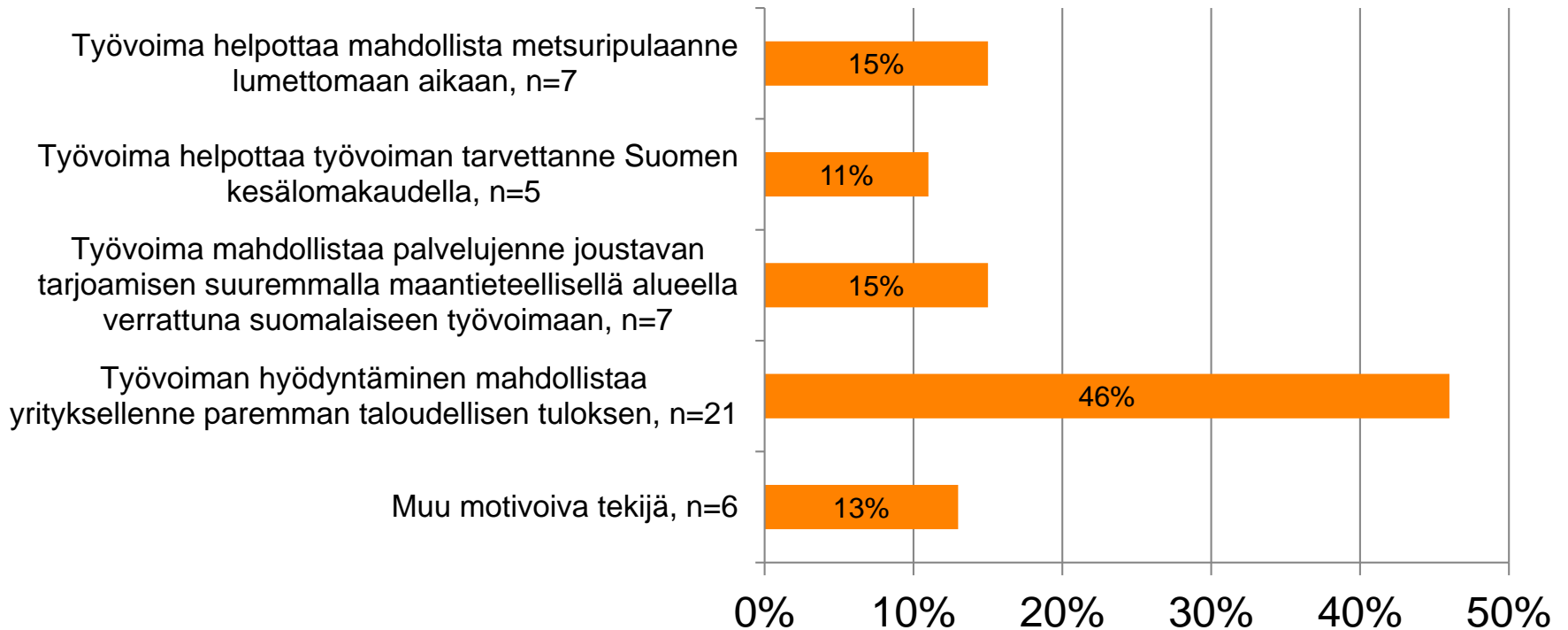

Vastausvaihtoehto ”Muu liiketoimintamalli/palvelupaketti” vastauksista 3/4 oli ”Ei mitenkään”.

I kierros – 7. kysymys

7. Mitkä seuraavista voisivat olla teitä motivoivia tekijöitä Venäjältä tulevan työvoiman rekrytointiin?

Vastaajien määrä: 36, valittujen vastausten lukumäärä: 46

Muita motivoivia tekijöitä mm. kuljettajapula, mahdollisuus saada pätevää ja motivoitunutta työvoimaa

I kierros – 8. kysymys

8. Millaisia ongelmia ja haasteita koet olevan ulkomaalaisen työvoiman palkkaamisessa?

Avoin kysymys. Vastaajien määrä: 34

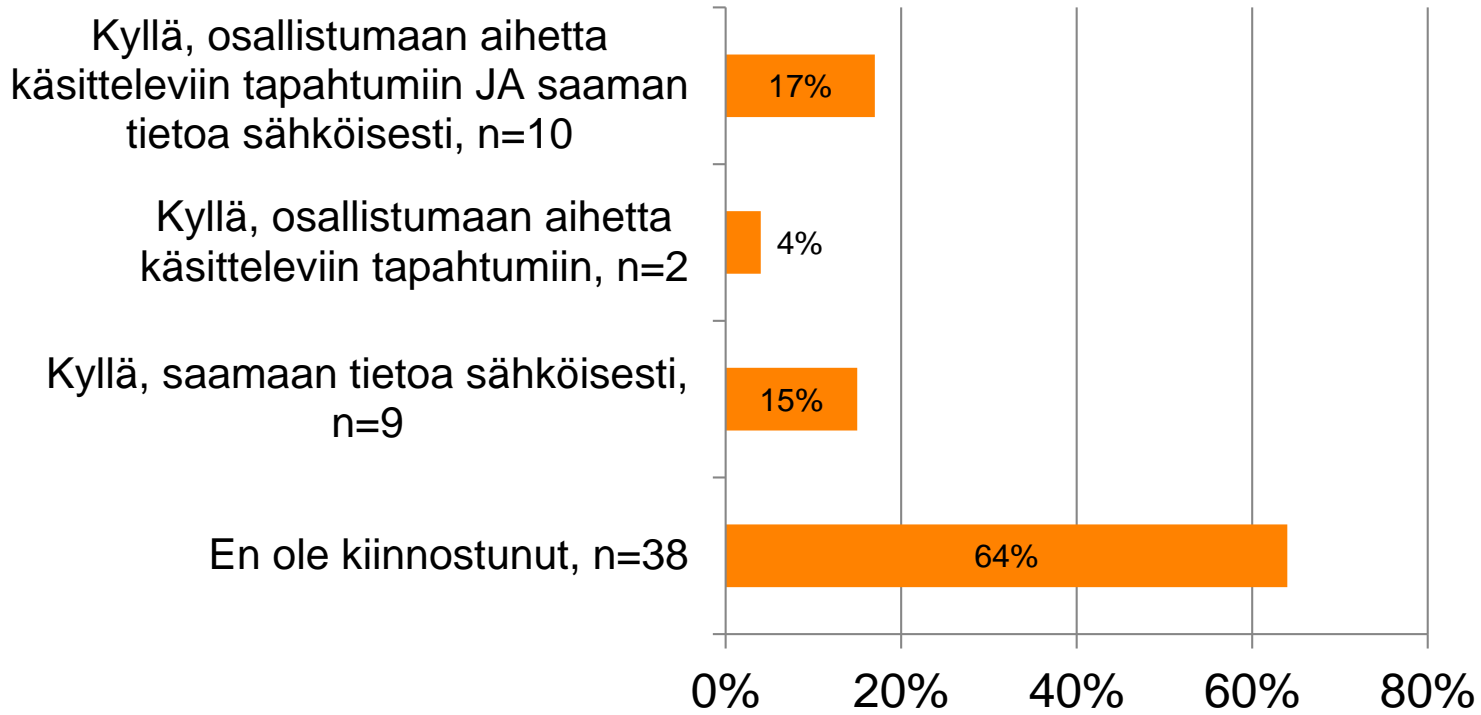
Mainittuja ongelmia ja haasteita luokiteltuna	%
Raha ja maksuliikenne	12 %
Tulli, lupa-asiat, raja-vaikeudet, lainsäädäntö	23 %
Epävarmuus, luottamuspuola	15 %
Byrokratia	15 %
Kielitaito ja kulttuurierot	26 %
Välimatka	6 %
Muu	3 %

”Työnteon kulttuuri, tullaukset ja rajaviranomaiset”, ”Venäjän byrokratia ja tulkintojen nopeat muutokset”, ”Kielimuuri, lupa-asiat, EU-velvoitteet, luotettavuus, ei tunne käytäntöjä”

I kierros – 9. kysymys

9. Olisitteko kiinnostunut saamaan lisätietoja ja tutustumaan Venäjän liiketoimintamahdollisuuksiin?

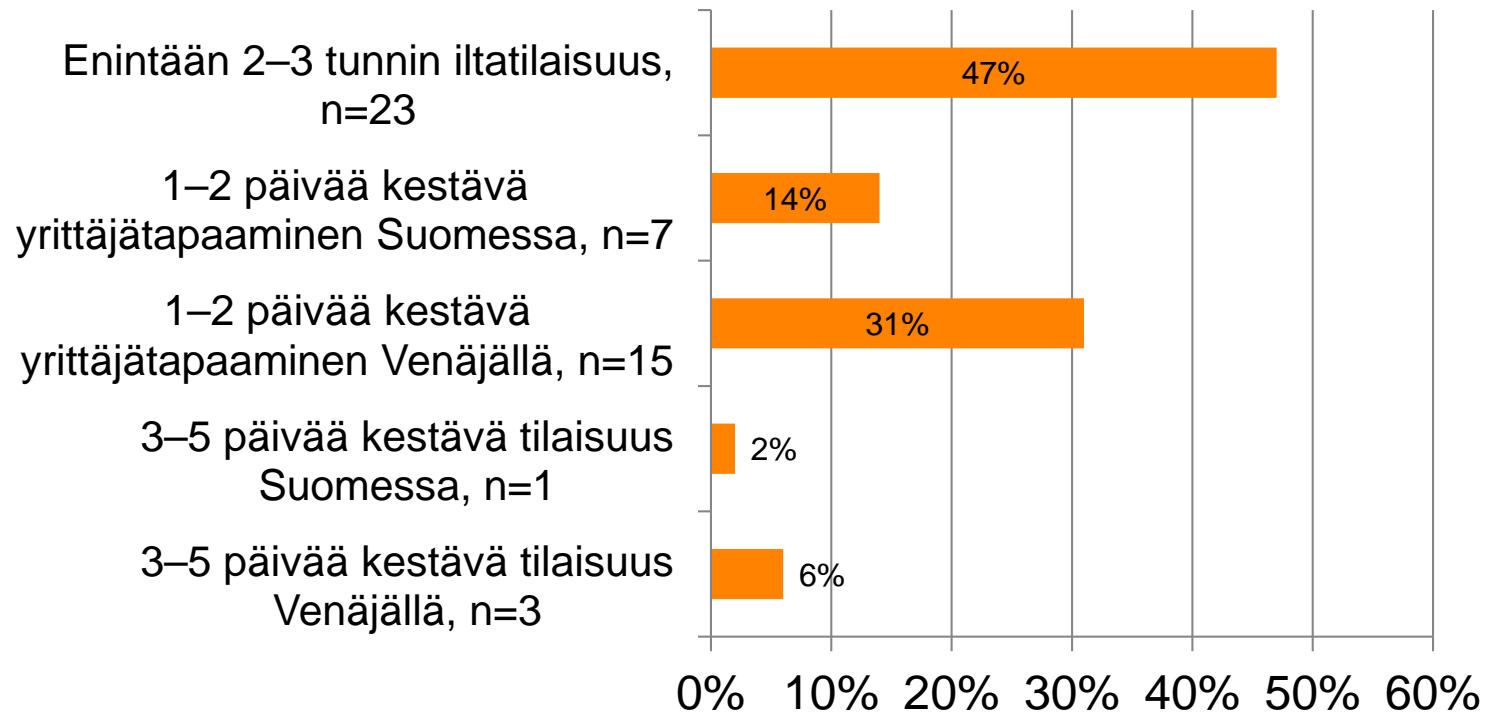
Vastaajien määrä: 59

I kierros – 10. kysymys

10. Millaiset tapahtumat sopisivat teille parhaiten?

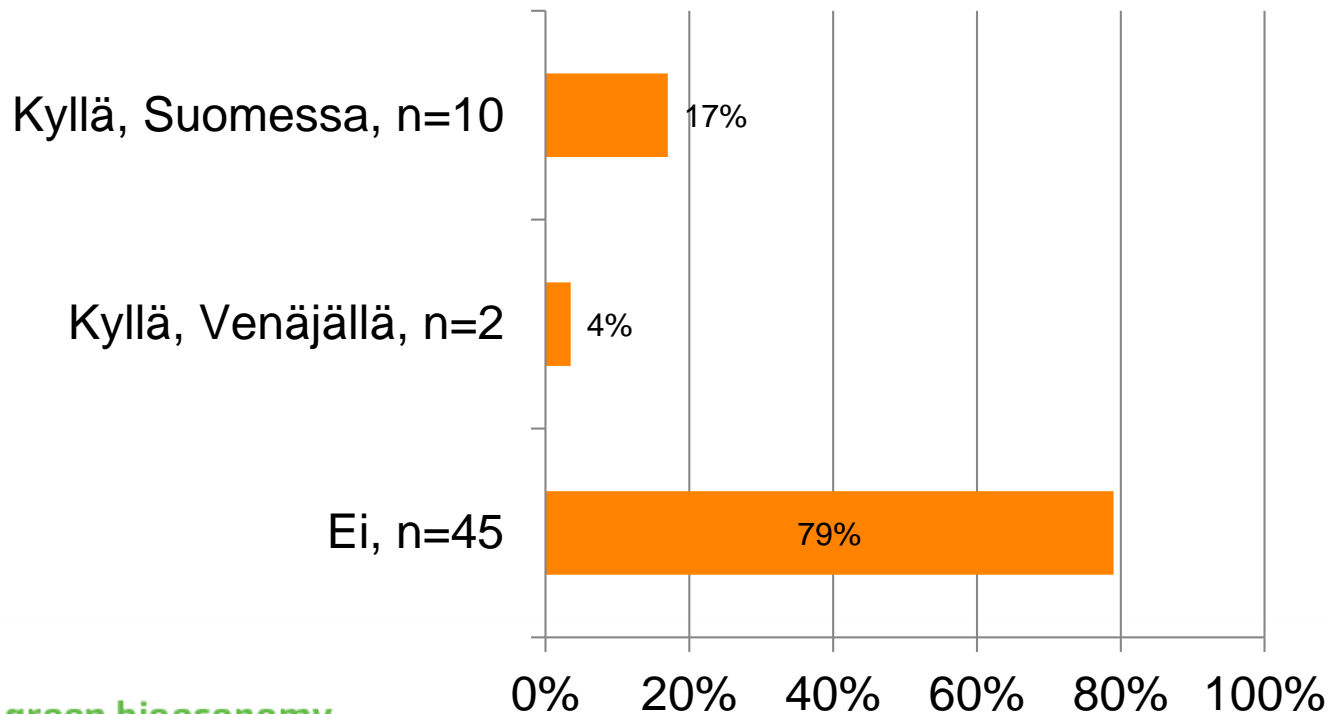
Vastaajien määrä: 35, valittujen vastausten lukumäärä: 49

I kierros – 11. kysymys

11. Haluaisitteko olla mukana järjestämässä tapahtumia, jotka liittyvät Venäjän metsäpalveluliiketoimintaan tai työvoiman hyödyntämiseen (esim. työnäytökset tai demonstraatiokohteet)?

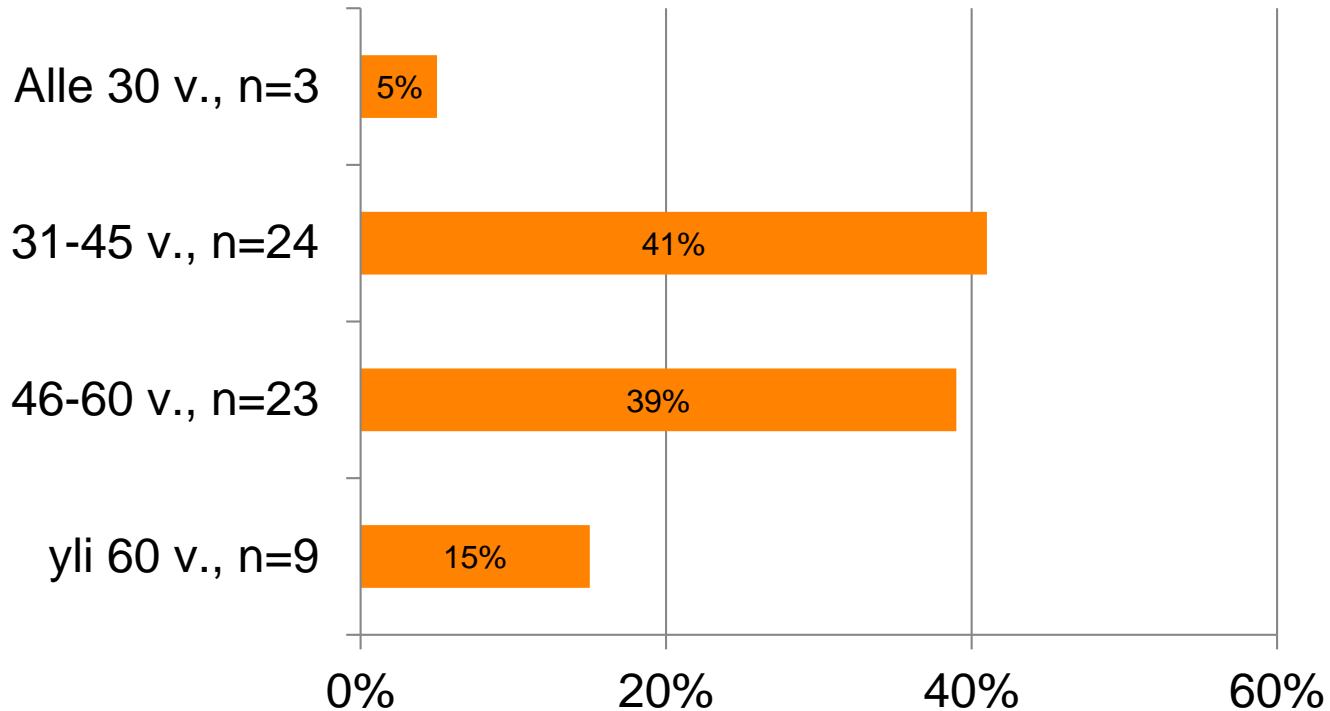
Vastaajien määrä: 55, valittujen vastausten lukumäärä: 57

I kierros – 12. kysymys

12. Vastaajan ikä

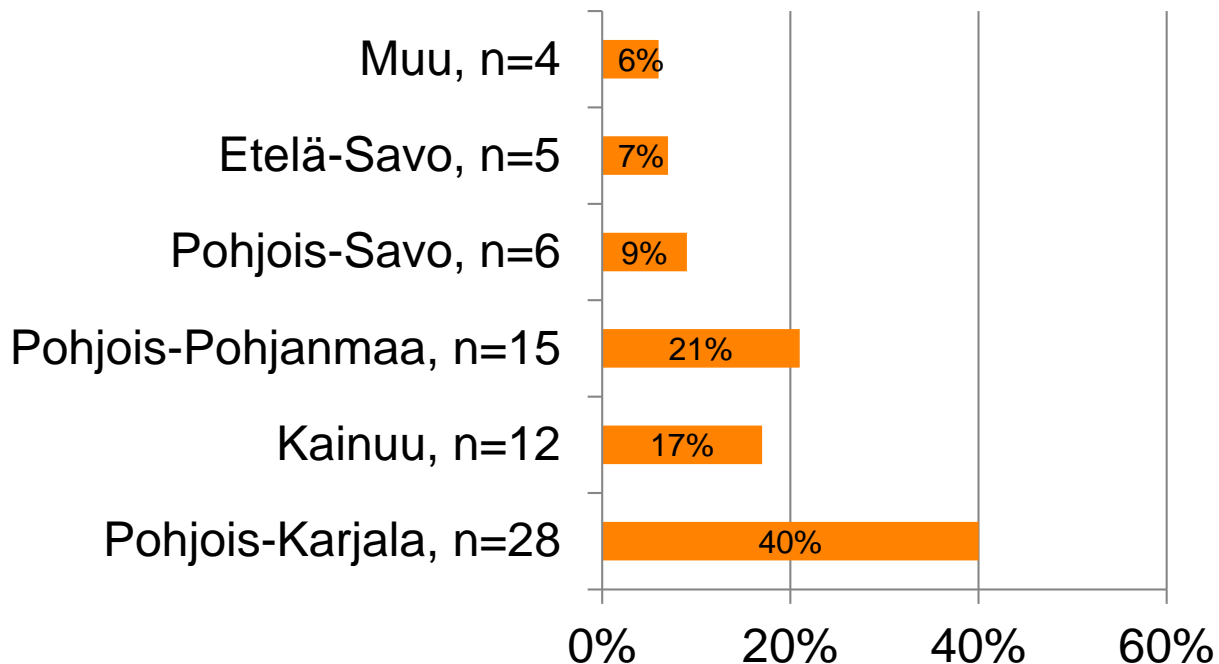
Vastaajien määrä: 59

I kierros – 13. kysymys

13. Yrityksenne toimialue (valitkaa yksi tai useampi maakunta)

Vastaajien määrä: 58, valittujen vastausten lukumäärä: 70

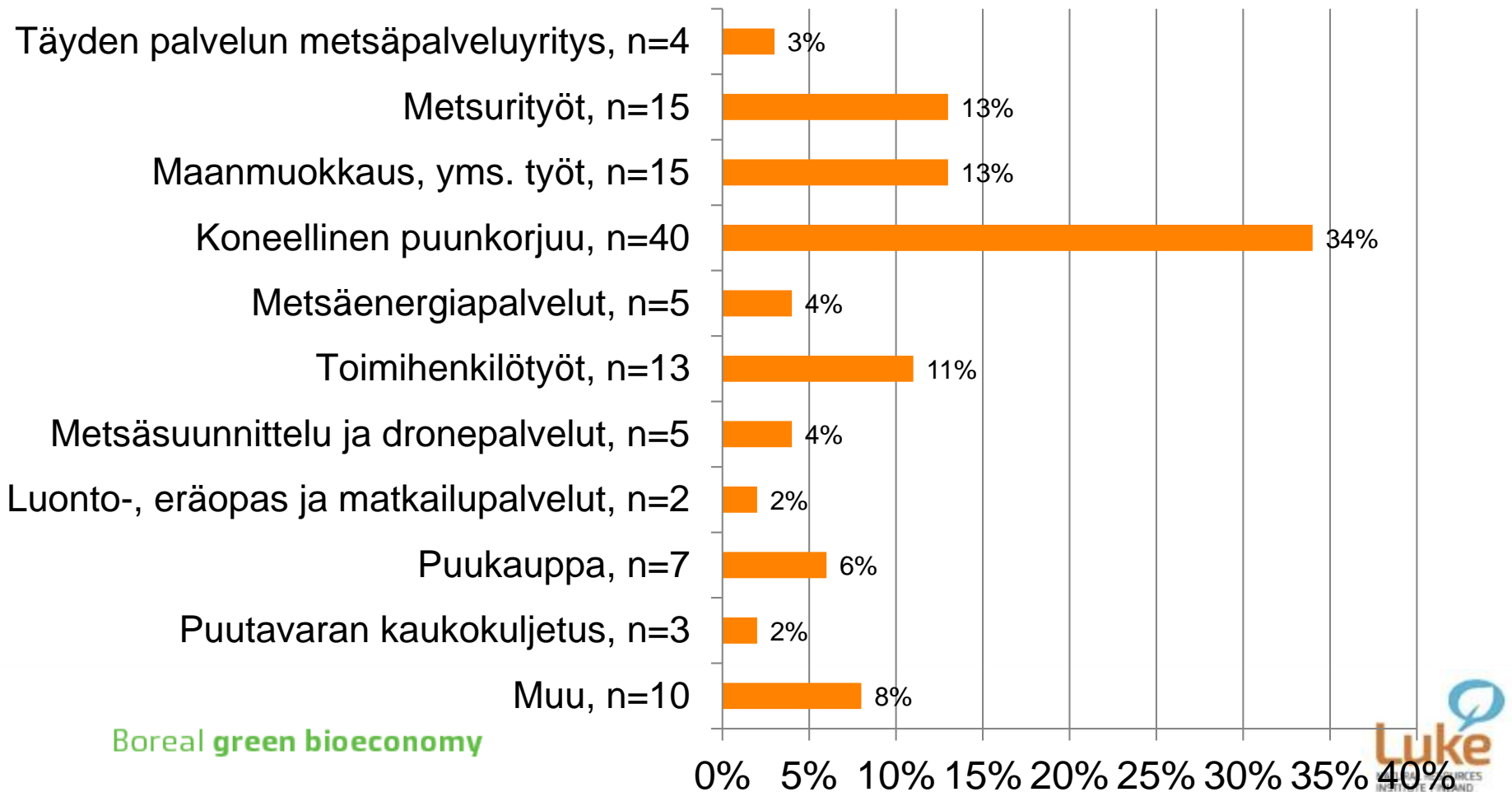
Montako maakuntaa?	%
1 maakunta	78 %
2 maakuntaa	10 %
3 maakuntaa	7 %
4 maakuntaa tai enemmän	2 %
Muu	3 %

Muut: "Suomi", "Itä-Suomi", "Keski- ja Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa", "Etelä- ja Kaakkois-Suomi"

I kierros – 14. kysymys

14. Yrityksenne tarjoamat palvelut

Vastaajien määrä: 59, valittujen vastausten lukumäärä: 119

I kierros – 14. kysymys

14. Yrityksenne tarjoamat palvelut

Toimialoja, kpl	%
1	49 %
2	27 %
3	12 %
4	3,5 %
5	5 %
6 tai enemmän	3,5 %

Muut työt

Metsäautoteiden auraus,
traktoriurakointi

Koneistutus

Kaukolämmön tuottaminen

Yksityistie ja ojaisännöinti

Raaka-aine hankinta voimalaitoksille

Kasvatuslannoitus maalevityksenä,

Marjanpoiminta

Arboristi, pihapuut, tuholaistorjunta

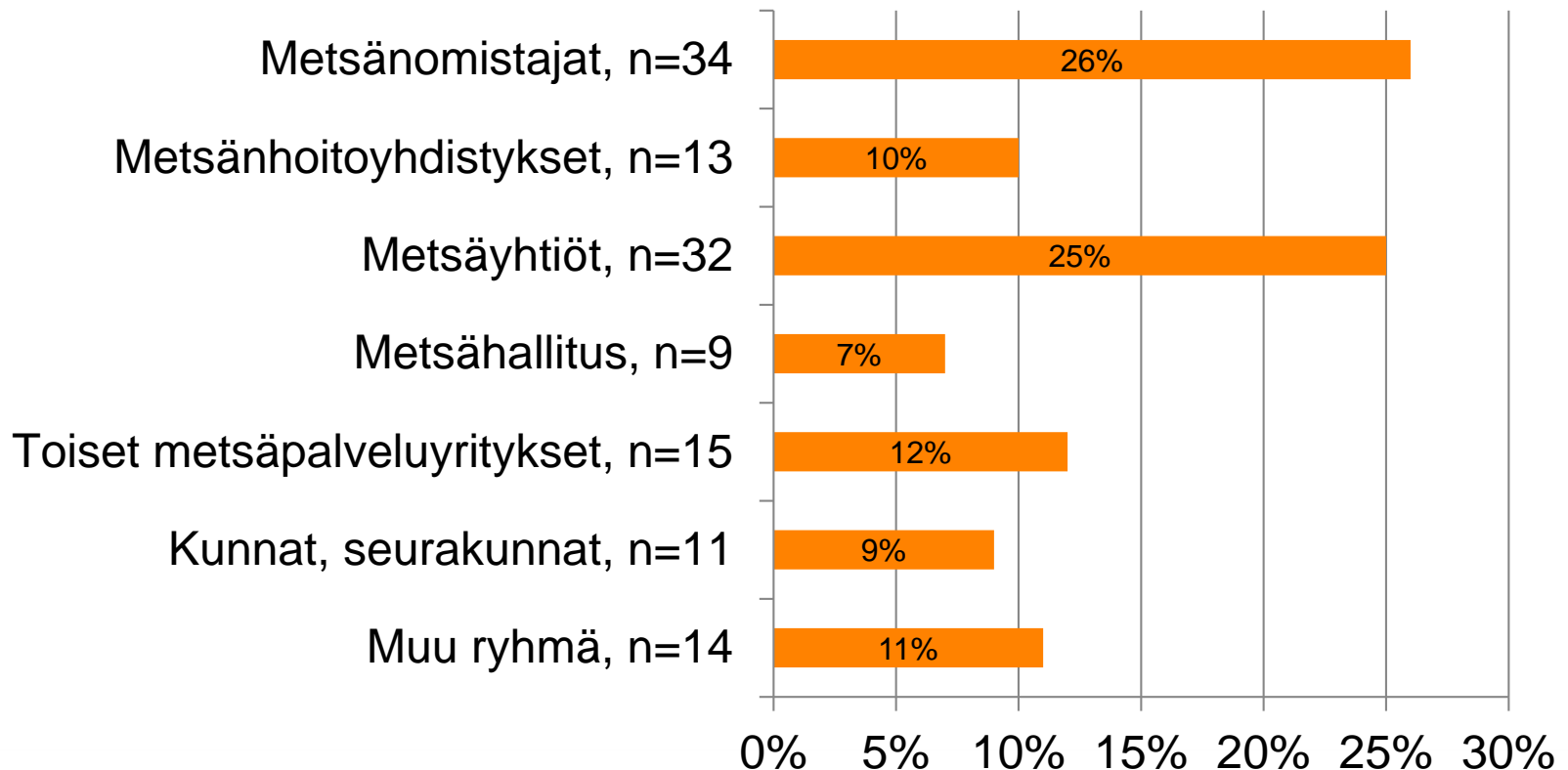
Hirsirakentaminen

Ympäristörakentaminen

I kierros – 15. kysymys

15. Yrityksenne kolme tärkeintä asiakasryhmää tällä hetkellä

Vastaajien määrä: 59, valittujen vastausten lukumäärä: 128

I kierros – 15. kysymys

15. Yrityksenne kolme tärkeintä asiakasryhmää

Asiakasryhmiä, kpl	%
1	31 %
2	25 %
3	41 %
4	3 %

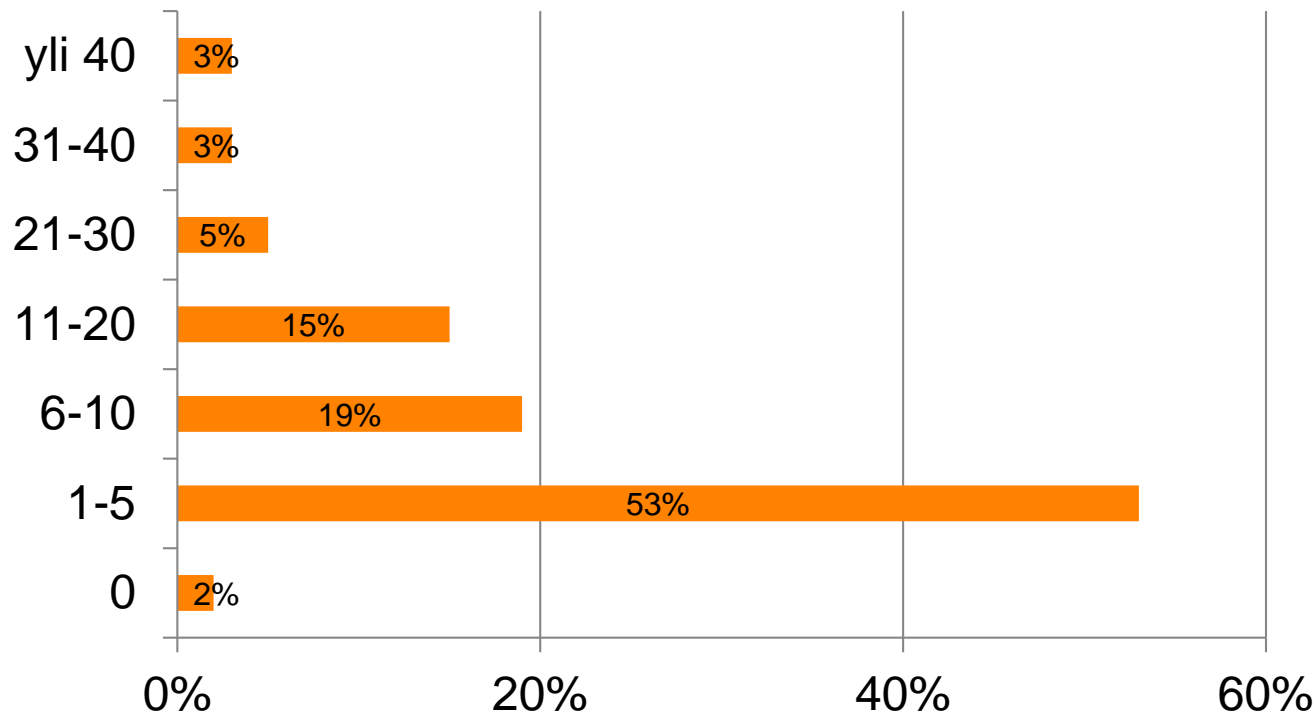
Muu ryhmä
Yksityiset kiinteistön omistajat
ELY-keskus
Sahafirmat
Tiekunnat
Voimalaitokset
Rakennusliikkeet ja infra-alan toimijat
Yksityiset kotitaloudet ja muutamat yritykset
Yksityinen saha
Muu: sähköyhtiöt
Yhteismetsät
Energiayhtiöt
Yhteisöt
Isot rakennusliikkeet

I kierros – 16. kysymys

16. Yrityksenne henkilöstön lukumäärä kiireisimpään aikaan v. 2018 (kpl)

Vastaajien määrä: 59

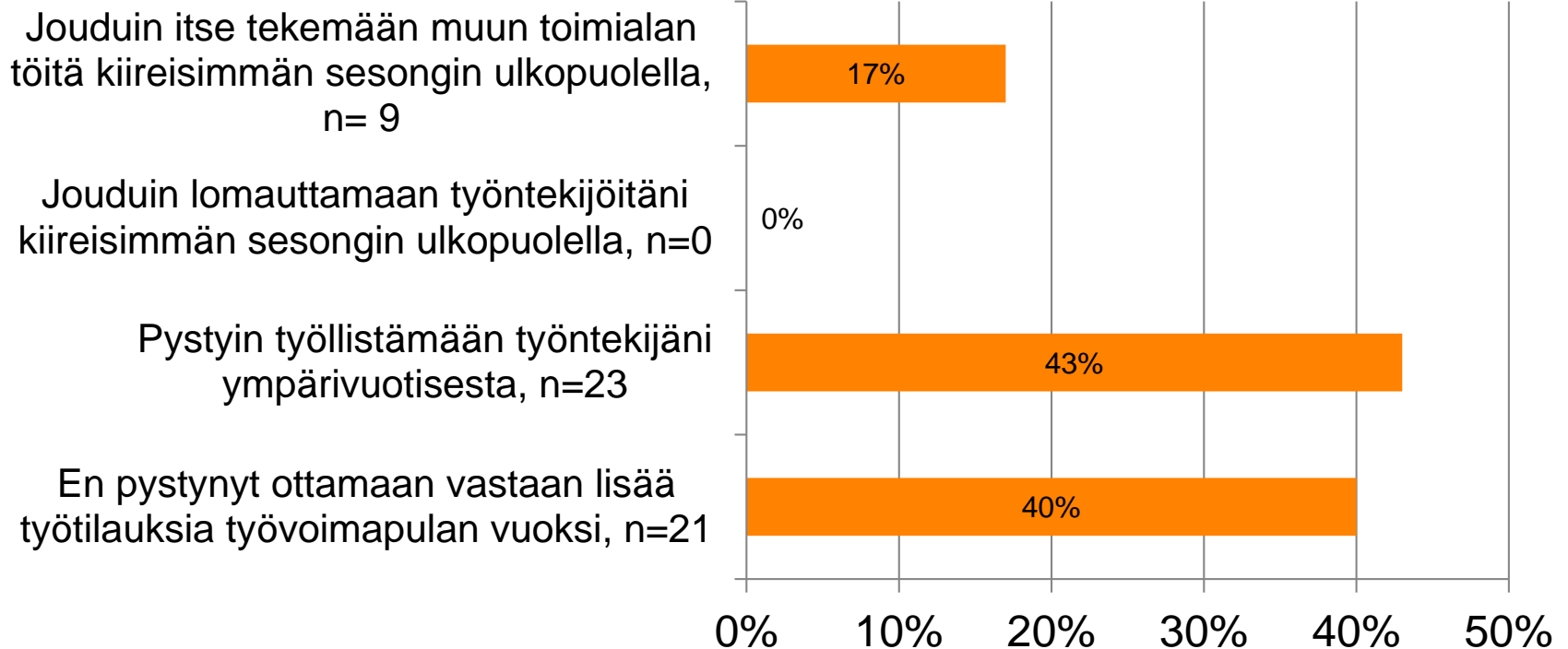
Keskiarvo 11 henkilöä

I kierros – 17. kysymys

17. Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten yrityksenne työtilannetta vuonna 2018?

Vastaajien määrä: 53

I kierros – 18. kysymys

18. Terveisenne kyselyn tekijöille!

Avoin kysymys. Vastaajien määrä: 14

”Hienoa että tällainen tehdään. Kiinnostusta löytyy Venäjän puolen savotointiin, kun kaikki asiat järjestyisi. Venäjän puolen metsäalan ammattilaiset ovat paljon kiinnostuneempia, kuinka metsäkoneurakoinnista tehdään bisnestä.”

”Hyvä työntekijä työllistyisi, mutta ei ympärivuotisesti.”

”Näkisin, että meidän kaltainen yritys saa hyödyllistä taustatietoa, ja toisaalta näen suomalaisten yritysten työntekijätarpeet, miten venäläisellä osapuolella on mahdollisuuksia vastata niihin.”

Yrittäjäkyselyn tulokset Suomesta

WP1 Metsäsektorin liiketoimintapotentiaalikysely Toinen haastattelukierros Vastaajia yhteensä 16 kpl

Tiina Laine & Pasi Poikonen, Luonnonvarakeskus

Leila Laukkanen, Suomen metsäkeskus

Elokuu 2019

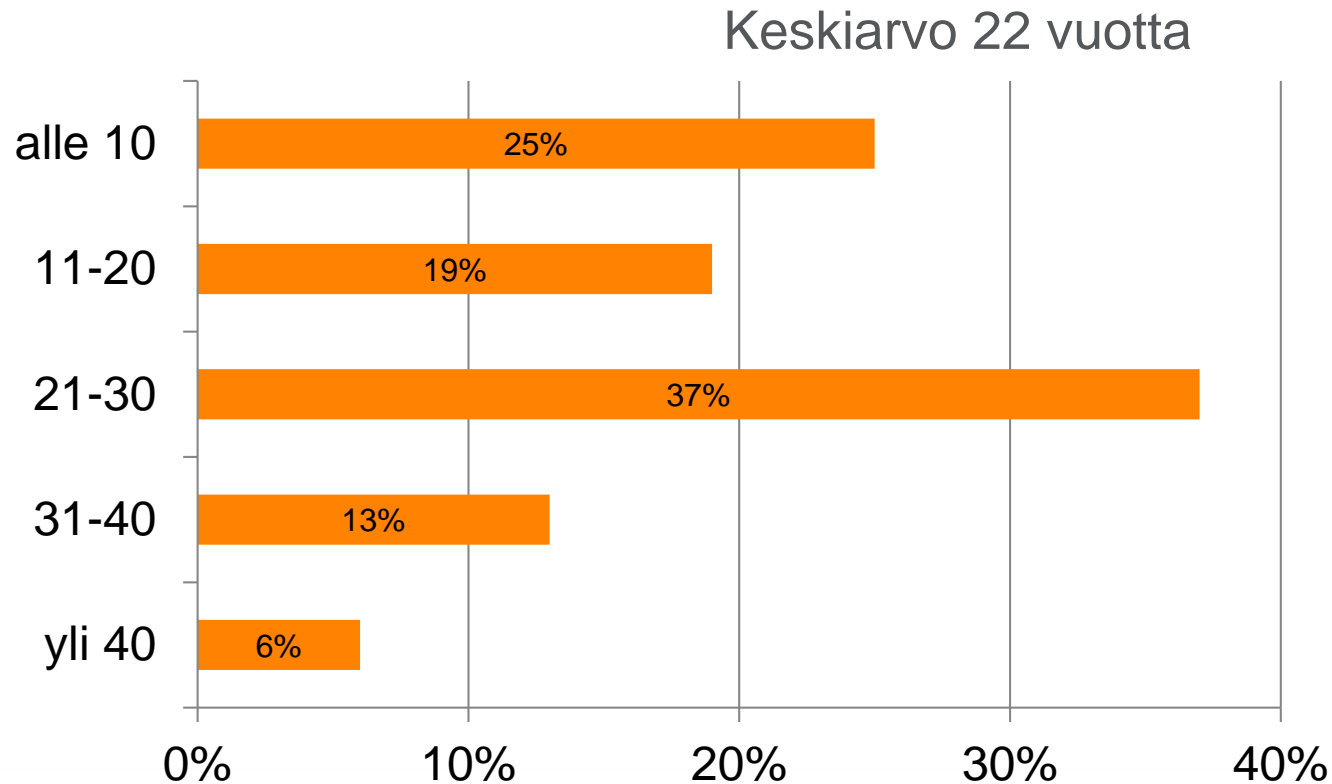

II kierros – 1. kysymys

1. Kuinka pitkä on kokemuksenne metsätoimialalta?

Peruste kysymykselle: Onko potentiaalinen työllistämään pitkällä tähtäimellä?

Vastaajien määrä: 16

II kierros – 2. kysymys

2. Kuinka suuri on vuosittainen tuotantomääränne?

Peruste kysymykselle: Arvioida todellista potentiaalia työllistää vierastyövoimaa

8 päätoimista puunkorjuuyritystä, 4 metsuriyritystä (taimikonhoito/istutus), 2 laaja-alaista yritystä (puunkorjuuta ja metsänhoitotöitä), 2 kaivinkoneyrittäjää (maanmuokkaus)

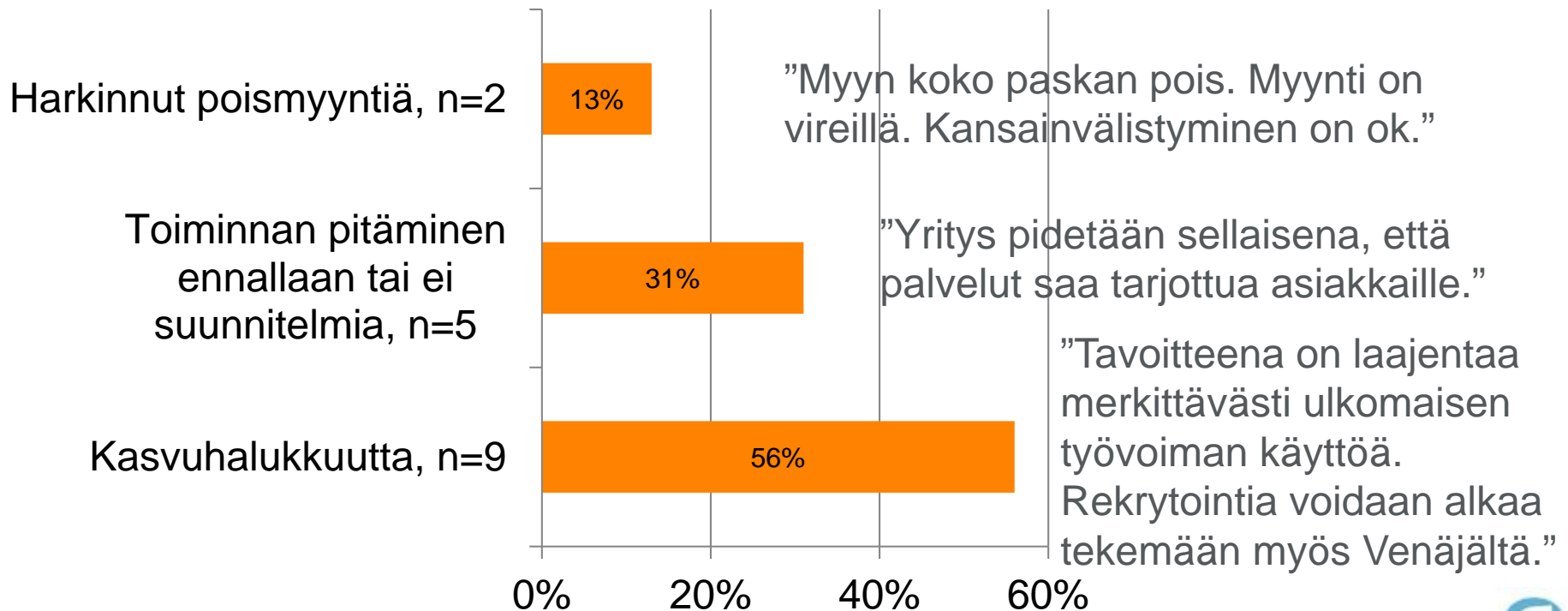
Muuttuja	N	Keskiarvo	Vaihtelu
Henkilöstömäärä	16	7	1 – 30
Liikevaihto	15	772000	30 000 – 2 milj.
Puunkorjuu, m ³	10	175000	12 500 – 1,1 milj.
Nuoren metsän hoito, ha	5	184	70 – 400
Istutus, ha	4	163	30 – 400
Maanmuokkaus, ha	4	184	50 – 400

II kierros – 3. kysymys

3. Mitä tavoitteita olet asettanut yrityksesi liiketoiminnan ja palvelujen kehitykselle seuraavan kolmen vuoden kuluessa?

Peruste kysymykselle: Miten kiinnostunut on kansainvälistymään?

Vastaajien määrä: 16

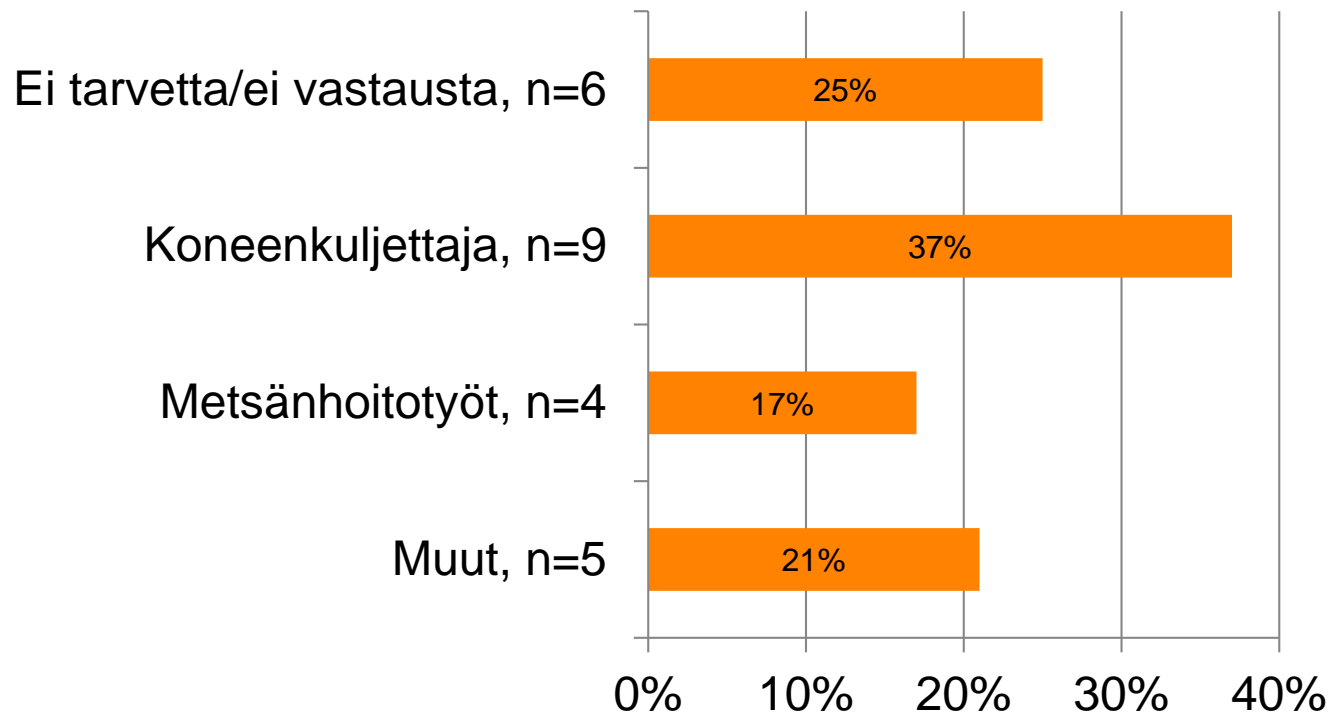

II kierros – 4. kysymys

4. Millaiselle työvoimalle organisaatiossanne/yrityksessänne olisi eniten tarvetta?

Peruste kysymykselle: Mitkä ovat pullonkaulatyöläjit ja miten hanke voi kouluttaa työvoimaa juuri niihin tarpeisiin?

Vastaajien määrä: 16, annettujen vastausten lukumäärä: 24

Muu työvoima

Traktorinkuljettaja, kone-asentaja, hitsari

Kivien asennustyöt

Sahapuolen osaaja, hirsirakentaminen ym.

Myrskytuhojen osaaja

Sähköyhtiön keikkojen osaaja

II kierros – 5. kysymys

5. Miten näet kopteriteknologian hyödynnettävyyden metsätaloudessa?

Peruste kysymykselle: Saada yleisnäkemyistä kentän toimijalta uuden teknologian hyödyistä ja siten panoksia WP3:n sisällön suunnitteluun. Jos ei omakohtaista kokemusta, niin saada tietoa, mitä on kuullut puhuttavan asiasta sidosryhmiensä kanssa

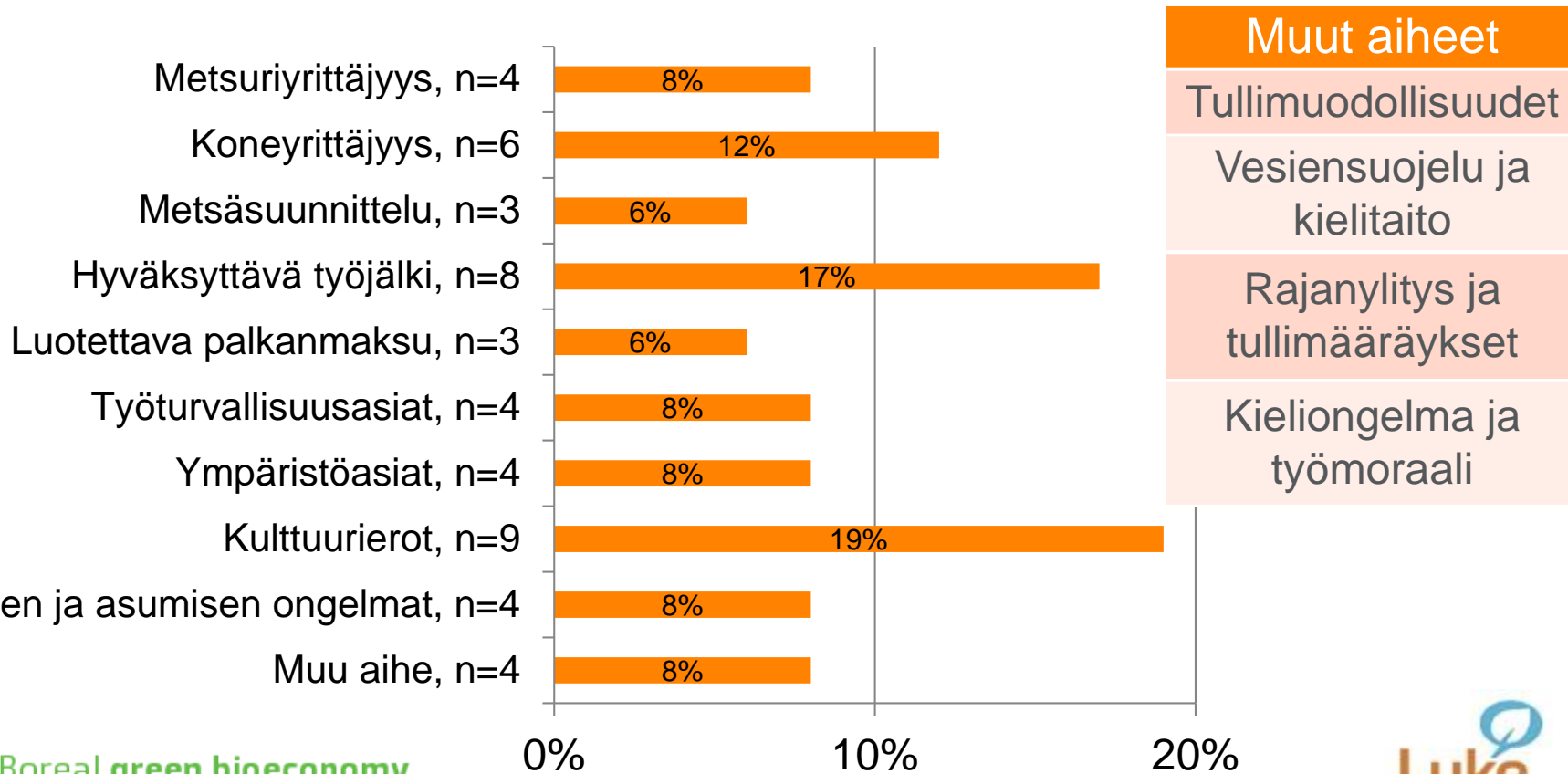
Vastaajien määrä: 16

- Yrittäjillä ei juuri kokemusta eikä tietoa kopteriteknologiasta
 - Kahdella yrittäjällä omakohtaisia kokemuksia
- Kuitenkin hyödynnettävyyssajatukset positiivisia
 - ”Työnjäljen tarkastuksessa voisi olla apuna. Myös tarjousten tekemisessä.”
 - ”Korjuukelpoisuuskartoituksessa ja metsäsuunnittelussa käytettävissä.”

II kierros – 6. kysymys

6. Mitä aihealueita toivoisitte järjestettävissä tapahtumissa käsiteltävän teemoina tilaisuuksissa?

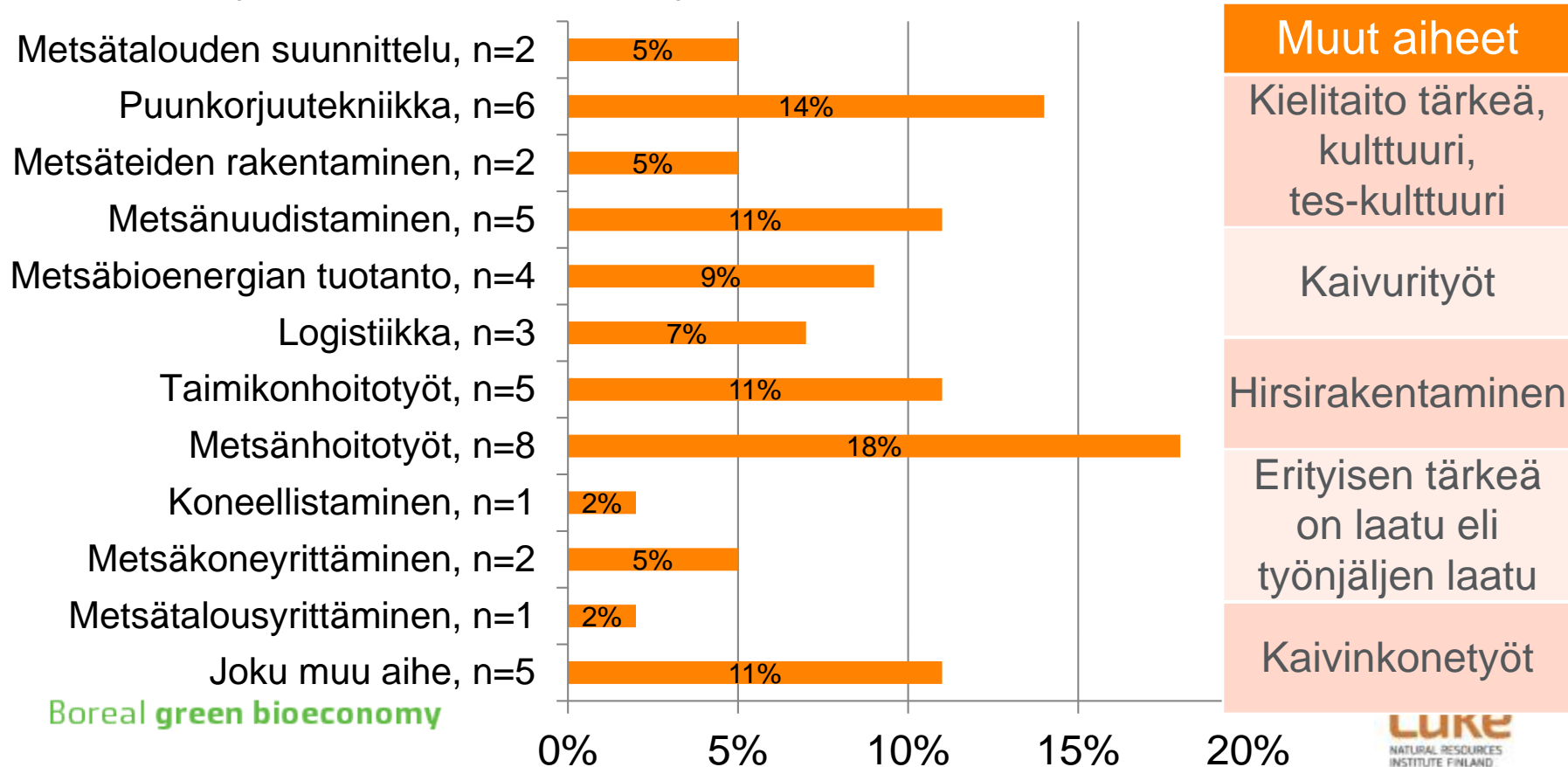
Vastaajien määrä: 12, valittujen vastausten lukumäärä: 49

II kierros – 7. kysymys

7. Mistä aiheista haluaisitte metsätalouteen liittyvää koulutusta, jossa tavoitteena olisi venäläisen työvoiman kouluttaminen metsätalouden työtarpeisiin Suomessa?

Vastaajien määrä: 11, valittujen vastausten lukumäärä: 44

II kierros – 8. kysymys

8. Miten arvioisit suomalaisten metsänhoitomenetelmien soveltuvan Venäjän Karjalan olosuhteisiin? (Niille, jotka ovat operoineet Venäjällä)

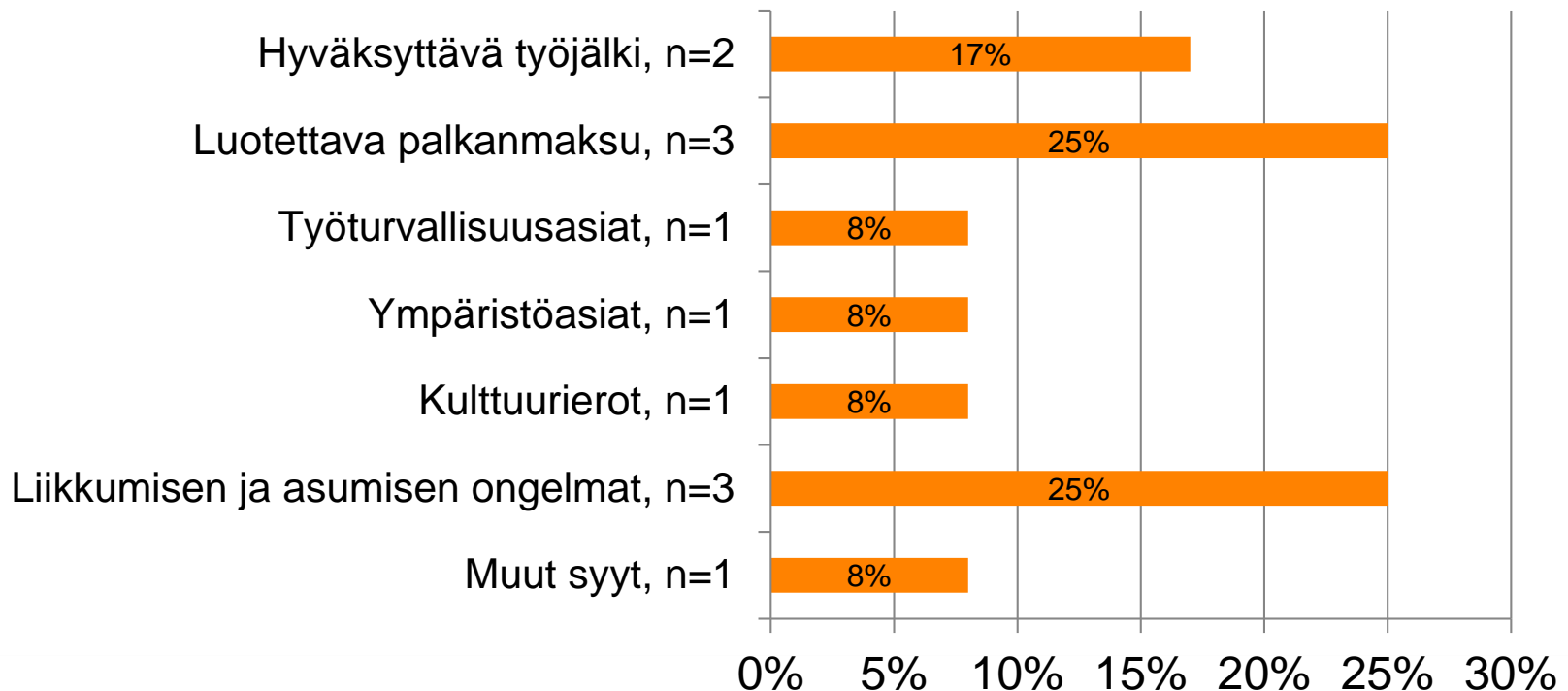
Vastaajien määrä: 2

- Toinen vastaajista kertoo kokemuksesta, että hyvin soveltuu. Toinen vastaaja arvelee, että hyvin soveltuu.

II kierros – 9. kysymys

9. Millaisia ongelmia ja haasteita koet olevan liiketoimintayhteistyössä Venäjän Karjalaan? (Niille, jotka ovat operoineet Venäjällä)

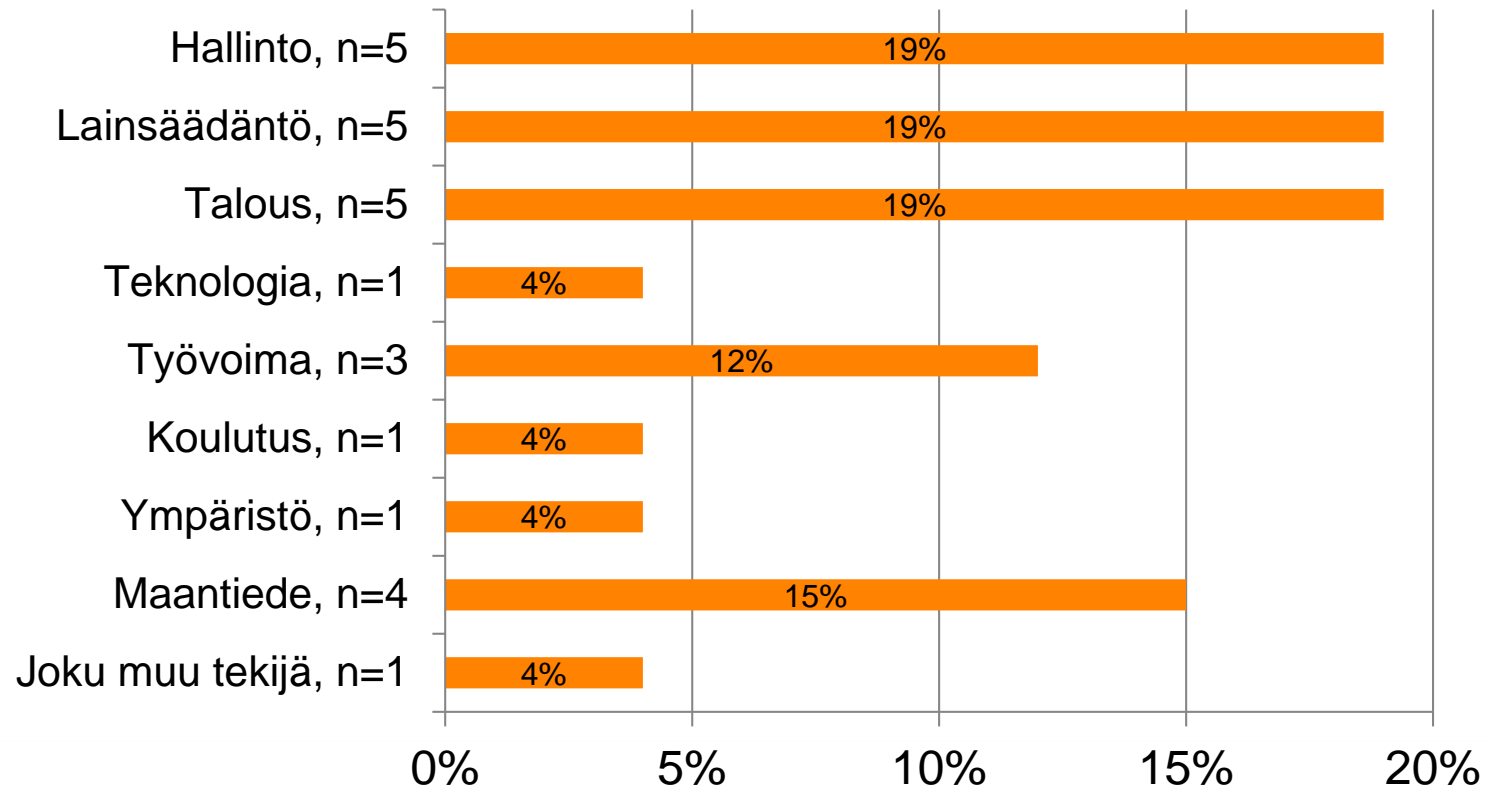
Vastaajien määrä: 3, valittujen vastausten lukumäärä: 12

II kierros – 10. kysymys

10. Yleisarvio metsätalouden harjoittamisen merkittävimmistä esteistä

Vastaajien määrä: 8, valittujen vastausten lukumäärä: 26

Johtopäätöksiä ja keskustelua saaduista vastauksista

- Työvoimapulaa tekijöistä on, erityisesti koneenkuljettajista ja metsureista (metsänhoitotyöt);
- Ulkomainen työvoiman hyödyntäminen kiinnostaa, mikäli se mahdollistaisi yritykselle paremman taloudellisen tulokset;
- ¼ vastaajista kiinnostuneita toimimaan Venäjällä, johon suurin motivoija on mahdollisuus kohottaa yrityksen taloudellista tilannetta;
- Venäläisten työntekijöiden palkkaaminen mieluiten henkilöstövuokrauksena välitysfirman kautta. Lisäksi, palkkaamalla suoraan työsuhteeseen tai määriteltynä palvelupakettina toiselta Suomeen rekisteröityneeltä yritykseltä;
- Suurimpina ongelmina on kielitaitoon ja kulttuurieroihin liittyvät asiat, mutta myös raja-vaikeudet (tulli, lupa-asiat) ja lainsäädäntö sekä epävarmuus ja luottamuspuola
- Metsätalouteen liittyvää koulutusta, jossa tavoitteena olisi venäläisen työvoiman kouluttaminen metsätalouden työtarpeisiin Suomessa, toivottiin erityisesti metsänhoitoon ja puunkorjuutekniikkaan.

Kiitos!

Pasi Poikonen & Tiina Laine
Luonnonvarakeskus (Luke)

Leila Laukkanen
Suomen Metsäkeskus (SMK)

Hanketta rahoittaa Euroopan Unionin raja-alueohjelma,
Venäjän federaatio ja Suomi

KARELIA

CBC // Enemmän yhteistyöllä

